

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
DĖL ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES PROTOKOLO DĖL SUOMIJOS
RESPUBLIKOS PRISIJUNGIMO RATIFIKAVIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMO DĖL ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES PROTOKOLO DĖL ŠVEDIJOS
KARALYSTĖS PRISIJUNGIMO RATIFIKAVIMO
PROJEKTŲ**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Šiaurės Atlanto sutarties protokolo dėl Suomijos Respublikos prisijungimo ratifikavimo“ ir Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Šiaurės Atlanto sutarties protokolo dėl Švedijos Karalystės prisijungimo ratifikavimo“ (toliau – Ratifikavimo įstatymai) projektų tikslas – ratifikuoti 2022 m. liepos 5 d. Briuselyje pasirašytus Šiaurės Atlanto sutarties protokolus dėl Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (toliau – Prisijungimo protokolai) ir taip įvykdyti jiems įsigaliooti būtinas nacionalines procedūras, o kartu sudaryti teisinę prielaidą Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės narystei Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (toliau – NATO).

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgaliojti atstovai) ir rengėjai

Ratifikavimo įstatymų projektus parengė Užsienio reikalų ministerijos Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento (direktorius Artūras Žurauskas, tel. 8 706 52 533, el. p. arturas.zurauskas@urm.lt) Tarptautinių sutarčių skyriaus vedėja Ingrida Bačiulienė (tel. 8 706 52 910, el. p. ingrida.baciuliene@urm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Suomija ir Švedija NATO partnerėmis tapo 1994 metais, kai abi prisijungė prie Partnerystės taikos labui (angl. PfP) programos. 1997 metais Suomija ir Švedija pradėjo dalyvauti Euroatlantinės partnerystės taryboje (angl. EAPC). NATO–Suomijos ir NATO–Švedijos bendradarbiavimo sritys būdavo apibrėžiamos bendrai suderintoje ir patvirtintoje 2 metų trukmės Individualioje partnerystės bendradarbiavimo programoje (angl. IPCP). 2014 metais Suomijai ir Švedijai už indėlį į NATO operacijas ir kitas veiklas buvo suteiktas Sustiprintų galimybių partnerių (angl. *Enhanced Opportunity Partners* (EOP)) statusas, kuris leidžia dar labiau gilinti politinį ir praktinį bendradarbiavimą. 2022 m. gegužės 18 d. Suomija ir Švedija, atsižvelgdamos į saugumo situacijos pokyčius po Rusijos agresijos prieš Ukrainą, pateikė oficialias paraiškas prisijungti prie NATO.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Prisijungimo protokolai sudaromi vadovaujantis Šiaurės Atlanto sutarties (toliau – Sutartis) 10 straipsniu, pagal kurį „Šalys vieningu susitarimu gali pakviesti bet kurią kitą Europos valstybę, galinčią remti šios Sutarties principus ir prisidėti prie Šiaurės Atlanto regiono saugumo, prisijungti prie šios Sutarties“. Prisijungimo protokolais įtvirtinamas minėtas „vieningas susitarimas“. 2022 m. birželio 29 ir 30 d. Madride vykusio NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimo metu Suomija ir Švedija pakviestos tapti NATO narėmis, o liepos 5 d. Suomijos ir Švedijos Prisijungimo protokolus Briuselyje pasirašė visų 30-ies NATO valstybių atstovai. Prisijungimo protokolai įsigalios, kai visos Sutarties Šalys praneš Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybei, kad jiems pritaria. Įsigaliojus Prisijungimo protokolams, NATO Generalinis Sekretorius visų Sutarties Šalių vardu nusiųs Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės vyriausybėms formalų kvietimą prisijungti prie Sutarties. Suomijos Respublika ir Švedijos

Karalystė taps Sutarties Šalimis savo prisijungimo dokumentų deponavimo Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybei dieną.

Lietuvos Respublikoje Prisijungimo protokolai turi būti ratifikuoti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio pirmosios dalies 2 punktu, kuris nustato, kad Seimas ratifikuoja Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis dėl politinio bendradarbiavimo su užsienio valstybėmis, tarpusavio pagalbos, taip pat su valstybės gynyba susijusias gynybinio pobūdžio sutartis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Ratifikavus Prisijungimo protokolus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Suomija ir Švedija yra vienos iš artimiausių ir aktyviausių NATO partnerių, priklausančių EOP partnerių grupei (be Suomijos ir Švedijos, EOP statusas suteiktas Australijai, Jordanijai, Sakartvelui ir Ukrainai). NATO su Suomija ir Švedija palaiko glaudų reguliarių politinį dialogą, dalyvauja bendrose karinėse ir krizių valdymo pratybose, dalijasi žvalgybine informacija ir saugumo situacijos vertinimais. Suomija ir Švedija labai prisidėjo ir prisideda prie NATO vykdytų ir vykdomų operacijų ir misijų Balkanuose, Afganistane ir Irake. Pažymėtinas aukštas NATO ir Suomijos bei Švedijos karinių pajėgų sąveikumo (angl. *interoperability*) laipsnis. Suomijos ir Švedijos prisijungimas prie NATO sustiprins Baltijos regiono saugumą ir apginamumą. Atsižvelgiant į Suomijos ir Švedijos turimus karinius pajėgumus, aukštus demokratijos standartus ir aukštą sąveikumo su NATO lygį, šių šalių narystė NATO sustiprins ne tik saugumą regione, bet ir visą aljansą.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad Ratifikavimo įstatymai tiesioginio poveikio kriminogeninei situacijai ir korupcijai nedarys.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Ratifikavus Prisijungimo protokolus, tiesioginio poveikio verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Ratifikavimo įstatymų projektai atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 233 ir 234 punktus (stipri, vieninga, savo nares ginti pasirengusi Šiaurės Atlanto sutarties organizacija (NATO) yra esminis Lietuvos saugumo garantas; aktyviai remsime NATO atvirų durų politiką) bei kitas su krašto gynyba ir nacionaliniu saugumu susijusias Vyriausybės programos nuostatas.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Ratifikavimo įstatymus, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Ratifikavimo įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Ratifikavimo įstatymo projekte nėra sąvokų ar

jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Ratifikavimo įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant įgyvendinti Prisijungimo protokolų nuostatas Lietuvos Respublikoje, priimti naujų, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Ratifikavimo įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Ratifikavimo įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Įstatymų projektų reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

Reikšminiai įstatymo projekte vartojami žodžiai pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „Suomijos Respublika“, „Švedijos Karalystė“, „NATO“, „prisijungimas prie tarptautinės sutarties“, „protokolas“, „Šiaurės Atlanto sutarties organizacija“, „ratifikavimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
